

**Limbă și comunicare – perspective didactice.
Aplicații pentru învățământul
primar**

Angelica Hobjilă, Ed. Universității *Al. I. Cuza*, Iași,
2016, 684 p

Constantin ȘCHIOPU
Moldovan State University, Kishiniev

Filolog, conferențiar la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Universitatea „Al. I. Cuza” din Iași, cercetător cu o bogată activitate științifică în domeniul didacticii limbii și literaturii române – e suficient să amintim monografiile *Comunicare. Discurs. Teatru. Delimitări teoretice și deschideri aplicative* (2012), *Limba română. Repere teoretice și aplicații* (2012), *Elemente de didactică a activităților de educare a limbajului (etapa preșcolară)* (2008), *Elemente ale didacticii limbii și literaturii române pentru ciclul primar* (2006), Angelica Hobjilă este prezentă cu o nouă carte – *Limbă și comunicare. Perspective didactice. Aplicații pentru învățământul primar*. Este o lucrare de maturitate profesională, a cărei valoare se susține prin îndelungata experiență a autoarei în cercetarea teoretică și aplicativă a Limbii și literaturii ca disciplină școlară, o carte-puzzle la care elementele prezentate aparent redundant au rolul de a se constitui în premise pentru construirea creativă, de către fiecare profesor, a propriului demers de abordare, în etapa micii școlarități, a unor conținuturi specifice disciplinei *Comunicare în limba română/Limba și literatura română*. Mai mult decât o carte-puzzle, studiul respectiv prezintă o provocare pentru o posibilă metodologie a educației lingvistice și literar-

artistice a elevilor din ciclul primar, drept argument servind și conceptul de bază – „limbă și comunicare” –, regăsit în titlul lucrării.

Construcția acestei cărți se dezvoltă în baza a șapte componente de structură ideatică interdependente: limbă și comunicare – repere curriculare, didactica citit-scrisului în învățământul primar, elemente de didactică a comunicării, didactica limbii române, didactica literaturii, didactica textului nonliterar, ipostaze ale activităților de comunicare în limba română. Astfel ordonate, acestea asigură lecturii atât consistență teoretică de nivel academic și atractivitate, cât și exemple pertinente de analiză, de aplicații practice. Pe parcursul acestor șapte capitole, într-o succesiune bine motivată, demersul didactic privind învățarea citit-scrisului, formarea competențelor de comunicare orală și scrisă, studierea limbii române, receptarea operelor lirice, epice și dramatice se conturează clar, ușor de urmărit și animat de spiritul modern. Citiitorului – cadrele didactice implicate în procesul de predare, studenții de la facultățile de profil, absolvenții structurilor de formare inițială și continuă în domeniu pentru examenele de definitivare în învățământ și de obținere a gradelor didactice – i se prezintă suficiente și plauzibile argumente privind perspectivele de abordare a categoriilor mari de conținuturi prevăzute în programele de studiu/curriculum. În toate cazurile – al mijloacelor de învățământ utilizabile în (re)crearea situațiilor de comunicare orală, al formelor de organizare a activităților centrate pe abordarea comunicării orale, al metodelor, procedeelelor, tehnicilor valorificabile, al formelor de organizare a activităților centrate pe abordarea comunicării scrise etc. – autoarea pledează pentru o metodologie a creativității, promovând parteneriatul, stimularea, activizarea și cooperarea.

Reperetele metodologice stabilite de autoare solicită, implicând într-un proces complex și continuu de interacțiune, gândirea reflexivă, proprie comunicării, creației-receptării în literatură și

gândirea determinativă, caracteristică a cunoașterii empirice în textul nonliterar. Metodele propuse de autoare în cazul fiecărui compartiment (deși prevalează cele cu caracter ludic, interactiv, creativ, de stimulare și dezvoltare a gândirii critice – fapt deloc neglijabil, autoarea nu renunță și la metodele tradiționale – conversația, lectura explicativă, exercițiul etc, insistând, în mare parte, pe potențialul lor formativ) al lucrării au drept scop îmbogățirea experienței didactice și, mai ales, lărgirea posibilităților de predare.

Dinamica oricărui demers cu valențe educaționale, adaptat resurselor umane, relaționale, instituționale, materiale, temporale etc., de care se dispune într-un anumit context, subsumat sau nu universului școlii, este reflectată în activitățile derulate. Tratatate din această perspectivă, activitățile de Comunicare în limba română/Limba și literatura română în ciclul primar (lecția clasică și alternativele ei – cercurile de limbă română/literatură/jurnalism etc. au un caracter interactiv, contribuind astfel la dezvoltarea independenței în cuget și acțiune nu doar a elevului, ci și a profesorului.

Așadar, pornind de la natura și specificul problemei – limbă și comunicare, A. Hobjilă reușește să construiască un model teoretico-aplicativ menit să conducă activitatea cadrelor didactice către deschideri noi, „spre altceva”, „altfel”. Acesta e întemeiat pe o epistemologie în mare parte originală – pe un complex coordonat de idei, concepte, principii, teorii și paradigme estetice, literare, psihologice și pedagogice, având valoare teoretică proprie. Într-o manieră complexă și sugestivă pentru optimizarea practicii de predare-învățare și de formare-evaluare a competențelor de comunicare, lingvistice și literare ale elevilor, de rând și în concordanță cu mijloacele de învățământ, formele de organizare a activității din cadrul lecțiilor, metodele, procedeele, formele de evaluare, sunt prezentați factorii subiectivi ce favorizează procesul de receptare a textului – interesul și respectul, orientarea hedonistă și

comunicativă, orientarea cognitivă și axiologică, inclusiv dorința elevului.

În concluzie, *Limbă și comunicare. Perspective didactice* a Angelicăi Hobjilă este deosebit de utilă pentru elaborarea unor proiecte didactice exemplare, invitând la o abordare nouă, precum și la o restructurare calitativă a relației elev – profesor în cadrul orelor de limbă și comunicare.